

jektív értékelés alapján felépített, igazi jelen-történetet az ókorral foglalkozó humanizmusról (I. erről Széphalom, 1931, 125. kk.); és itt adta ki most a címbeli kötetét is, mint 2. részét a „Kulturprobleme des klassischen Griechentums“ c. sorozatának, amelyből ugyan a II. (1919) és a III. (1917) darabnak csak a sajtó alá dolgozását végezte új hazája földjén, de a nekünk legjelentősebb IV. (utolsó) előadását (119. kk.) mégis, aligha függetlenül a környezeti hatásoktól, már itt tartotta. Scheveningenben (1925).

A II. előadás egyébként tudós magasztaló beszédnek van szánva az idealisztikus gimnázium logikai és esztétikai képzésének értékéről: a humanizmust dicsőíti (66—83. l.), míg a járulékos függelék — egy 1933-ban tartott külön előadásból szabva (83—88. l.) — a klasszikus nevelési eszmények jelen valóságát teszi közelebbi vizsgálat tárgyává. Fontosabb szempontunkból a III. darab, amely nagy avatottsággal adja az ógörög nevelés- és oktatásügynek eleven összképét, úgy, hogy nemcsak a pedagógust világosítja fel — jóllehet az ismertebb pontokon a forrásokat olykor mellőzve és különös részletességgel (méltán) főleg az újabb vagy ismeretlenebb eredményekre terjeszkedve ki (ilyen a teosi és miletosi iskolák rendje, methodika és didaktika a papyrusokban stb.) —, hanem modern, összehasonlító szempontjaival sokszor mond a klasszikus filológus szakembernek is újat vagy megszívlelendőt. A pedagógusnak mégis legfontosabb e könyvnek IV. darabja lesz, amely a görög közép- és felső oktatás főtípusait vázolja fel, egymásután és egymással szemben jellemezve Isokrates „politikusi“, Platon „teoretikus“ és Aristoteles „tudományos“ iskoláit, jórészt egészen új szempontok alapján, önállóan. Aminthogy Drerup pedagógiai eredményeit mindvégig jótékonyan alapozza meg a filológus Drerup, szinte kézzelfoghatón például az Isokratesz szofisztikus-rétóri „munka-iskolájának“ egyszerű kidolgozásában, úgyhogy ez a kiadvány, nem is számítva az első dolgozat egészét, már a szerző sűrűn felvillanó eredeti megjegyzései folytán is, a neveléstan történetén és elméledőjén kívül a klasszikus filológust is tartósan fogja érdekelni és foglalkoztatni.

Végül különösen az I. és IV. darab alapján úgy látjuk, hogy a könyvecskének igen jelentős és maradandó szerepe lesz általában a pedagógiai-filológiai tudománytörténetben is, mert már Werner Jaeger művének megjelentése előtt felismerte jelenünk ókorfelfogásának esztétikus-pedagógikus jellegét (v. ö. Széphalom, i. h.), és mindazokat a legfontosabb irányvonalakat is előre kipontozta, amelyeknek tárgyalásáig a Jaeger-féle „Paideia, Die Formung des griechischen Menschen“ eddigi első kötete (1933) a munka rendje szerint még nem érkezett el.

Marót Károly.

Bulletin de l'Enseignement de la Société des Nations (A Nemzetek Szövetségének tanügyi értesítője). Genève, 1934 december, 169 lap.

A Nemzetek Szövetsége eddig *Recueil Pédagogique* címmel évenként 2—3 számban megjelenő tanügyi szemlét bocsátott közre magának az intézménynek ismeretetéso és a nemzetközi oktatás propágandája érdekében. Ez a kiadvány ezentúl a fent olvasható, változtatott címmel évenként csak egyszer

fog megjelenni, mégpedig olyan tartalommal, „amely a közleményeknek közvetlen hasznosítását teszi majd lehetővé a tanításban“. Itt nyomban meg kell jegyeznünk, hogy egy ilyen terjedelmes szám helyett már gyakorlati szempontból is üdvösebbnek tartjuk a régi (többszámú) megjelenést; továbbá, hogy tartalom dolgában sem vettünk észre lényegesebb különbséget az előbbi füzetekkel szemben. Ez kiderül a közleményeknek következő címeiből: Az intéző bizottságnak első ülése a Nemzetek Szövetségéről szóló tanítás ügyében. A nemzetközi oktatás mai állása (G. Murray oxfordi egyetemi tanár és az értelmi együttműködés nemzetközi bizottságának elnöke). Lehetséges-e a békére való nevelés? (J. Piaget, a genfi Bureau igazgatója.) A békére való nevelés (J. Castillejo madridi egyet. tanár). A magánszervezetek tevékenysége a Nemzetek Szövetségének érdekében (Th. Ruysen). Ezt követi a 33—107. lapon egy főleg a tanszemélyzetnek szánt terjedelmes beszámoló a Nemzetek Szövetségének tevékenységéről: a) mint az értelmi együttműködés fejlesztésének szerve; b) biztonság és lefegyverezés; c) közgazdasági tevékenység; d) a *kábitó szerekkel* való kereskedelem (ez talán mégsem való *tanügyi* értesítőbe); e) kapcsolatok a munka nemzetközi szervezetével. — A Nemzetek Szövetségének külön rádióállomása van, *Radio-Nations*, amellyel 1932 óta közvetlen összeköttetésben áll a tagállamokkal és szombatoként angol, francia és spanyol nyelven adja le az időszéri közleményeket és a Genfben tartózkodó kiváló személyiségek beszédeit. Ezek közül a kiadvány a következőknek közleményeit közli: a főtítkárnak üzenetét a világ ifjúságához a május 18-i jóakarati napján, „Kelet és Nyugat“ (Anesaki, a tokiói egyetem tanára), „A társadalmi tudományok nemzetközi képe“ (Shotwell, a kolumbiai egyetem tanára), „Mit vár a világ a Nemzetek Szövetségétől?“ (Radhakrishnan, a calcuttai egyetem tanára). Következik két összefoglaló jelentés az oktató film ügyében Rómában, 1934-ben tartott nemzetközi kongresszusról és a Genfben, 1934-ben rendezett nemzetközi oktatásügyi értekezletről (ez utóbbiról a genfi Bureau három külön kötetben részletesen számolt be). A füzet végére illesztett hivatalos rész tartalma: az értelmi együttműködés szerveinek tevékenysége az oktatásügy terén a lefolyt évben (egyetemek, anyaggyűjtés, tankönyvek revíziója, rádió, tanulócsere, nemzetközi levelezés stb.). A Nemzetek Szövetsége oktatásügyi tanácsának 1934-ben tartott üléséről szóló jegyzőkönyv és határozatai (tankönyvek, rádió, oktatófilm, a társadalmi és politikai tudományokkal való együttműködés stb.). Brazília és Argentína egyezménye a történelmi és földrajzi tankönyvek revíziója ügyében. Az utolsó közlemény Dél-Ausztrália tevékenységéről számol be a Nemzetek Szövetségének az ifjúság körében való ismertetés ügyében. Itt többi közt konkrét adatokra akadunk: a nép- és felső népiskola egyes osztályaiban folyó történettanítás anyagának érdekes vázlatára a) angol, b) ausztráliai szempontból és különös tekintettel mindkét országra „nagy“ embereire.

Ezzel az ismertetéssel eleget tettünk a nemzetközi viszonylatból reánk háruló erkölcsi kötelezettségnek, de egyúttal megállapíthatjuk, hogy az új Bulletinben is alig akad olyasmi, amit javunkra értékesíthetnénk. *kf.*